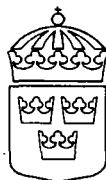

Konstitutionsutskottets yttrande

1990/91:KU1y

Förnyelse av offentlig sektor

1990/91
KU1y

Till finansutskottet

Konstitutionsutskottet har under förutsättning av finansutskottets samtycke beslutat överlämna motion 1989/90:K504 av Gunnar Björk m.fl. (c) till finansutskottet tillsammans med ett eget yttrande över vissa delar av motionen vilka berör konstitutionsutskottets ansvarsområde.

I motionen hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förnyelse av den offentliga sektorn under punkterna 1–36.

Decentralisering

Motionen

Under rubriken Decentralisera framförs i motionen krav på bl.a. ökning av den kommunala självstyrelsen samt minskning av antalet lagar, förordningar och myndighetsregler. Vidare förordas att den högre utbildningen decentraliseras, att medborgarna engageras att påverka verksamheten, att de informeras bättre samt att det offentliga språkbruket förändras.

Bakgrund

Utvecklingsinsatserna när det gäller decentralisering av den offentliga verksamheten har redovisats i bilaga 2 till 1990 års budgetproposition – avsnitt 2.4. Konstitutionsutskottet har nyligen behandlat detta avsnitt i betänkandet 1990/91:KU2 Statlig förvaltning m.m. Utskottet har därvid utan ställningstagande i sak inte funnit anledning till något uttalande.

De i motionen framförda synpunkterna på frågan om ökad kommunal självstyrelse har tagits upp i motion 1989/90:K624 (c) som nyligen behandlats av konstitutionsutskottet i betänkandet 1990/91:KU3 Kommunala frågor. Konstitutionsutskottets majoritet har avstyrkt motionsyrkandet såvitt avser delning av kommuner och öppna styrelse-, nämnd- och utskottssammanträden samt med hänvisning till bl.a. kommande kommunallagsproposition ansett motionsyrkandet besvarat

såvitt avser direktvalda kommunalnämnder, rådgivande kommunala folkomröstningar och icke riktat statligt bidrag till kommunerna samt fri nämndorganisation.

Konstitutionsutskottet har också vid ett flertal tillfällen behandlat frågan om regelförenkling. Senast togs frågan upp i betänkandet 1989/90:KU9. Utskottet hänvisade till att arbetet med att begränsa och förenkla reglerna i samhället också i fortsättningen ges hög prioritet. Det saknades därför enligt utskottets mening anledning att vidta någon åtgärd med anledning av yrkandena i de motioner som tog upp frågan. Konstitutionsutskottet kommer senare under hösten 1990 att behandla det avsnitt av budgetpropositionens bilaga 2 som behandlar bl.a. regelförenkling (avsnitt 3.5), där det framhålls att en arbetsgrupp inom stat-kommunberedningen börjat arbeta med att föra över erfarenheter från regelförenklingsarbetet hos staten till kommunernas arbete med att förenkla sina egna regler.

När det gäller den i motionen upptagna frågan om möjligheter för konsumenterna av det offentliga tjänster att påverka verksamheten kan nämnas att i bilaga 2 till budgetpropositionen 1990 redovisas de utvecklingsinsatser som görs för att förändra den offentliga sektorns verksamhetsformer och arbetssätt i syfte att kunna möta de enskilda medborgarnas krav på ett mer varierat utbud och valfrihet (avsnitt 2.5). Konstitutionsutskottet har behandlat detta avsnitt i betänkandet 1990/91:KU2. Utskottet har därvid utan att ta ställning i sak inte funnit anledning att göra något uttalande.

I verksförordningen (1987:1100) finns föreskrivet ett ansvar för statliga myndigheter när det gäller informationen till medborgarna. Kommunernas ansvar för informationen till medborgarna finns inskrivet i 3 kap. 1 § kommunallagen (1977:179). Statens institut för personalutveckling (SIPU) skall enligt sin instruktion bl.a. dels verka för att de statliga myndigheterna utvecklar sin informationsverksamhet samt erbjuda rådgivning och stödja samverkan i informationsfrågor, dels utveckla metoder för språkvården vid statliga myndigheter och samordna språkvårdsarbetet hos dessa. Institutet får också i övrigt tillhandahålla tjänster med anknytning till kompetensutveckling och inom sitt verksamhetsområde hjälpa andra än myndigheter. Inom SIPU pågår för närvarande ett särskilt projekt med syfte att stärka myndigheternas språkvårdande arbete.

Vissa frågor rörande den offentliga sektorns informationsverksamhet, bl.a. en fråga rörande språkvård, behandlades av konstitutionsutskottet i betänkandet 1989/90:KU9. Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden rörande dessa frågor.

Konstitutionsutskottets överväganden

I 1990 års budgetproposition bilaga 2 om utveckling av offentlig sektor framhålls vikten av decentraliseringsåtgärder. Också åtgärder i syfte att kunna möta de enskilda medborgarnas krav på ett mer varierat utbud och valfrihet redovisas. Det pågår således en utveckling mot decentrali-

sering och ökat inflytande för konsumenterna. Mot denna bakgrund saknas enligt utskottets mening anledning att vidta någon åtgärd med anledning av vad som anförs i motionen i dessa delar.

När det sedan gäller frågan om ökat kommunalt självstyre får utskottet hänvisa till de ovan nämnda ställningstagandena i betänkandet 1989/90:KU3. Också beträffande frågorna om en minskning av antalet lagar och andra föreskrifter samt beträffande information till medborgarna och språkfrågor får utskottet hänvisa till tidigare behandling (bet. 1989/90:KU9), då hänvisning gjordes till pågående åtgärder inom regeringskansliet. Mot denna bakgrund avstyrker konstitutionsutskottet motionen också i dessa delar.

Renodling

Motionen

Under rubriken Renodla tas i motionen upp krav på bl.a. klara och entydiga ansvarsförhållanden mellan olika myndigheter, större möjlighet att överklaga i förvaltningsmål och ökad användning av förrättningsformen som arbetsmetod. Vidare krävs att frågan om inrättande av länsparlament utreds.

Bakgrund

I 1989 års kompletteringsproposition (prop. 1988/89:150 bil. 1) angavs som en av utgångspunkterna för förnyelsen av den offentliga sektorn att ansvarsförhållandena mellan stat, kommuner och landsting liksom mellan olika myndigheter måste vara klara och entydiga. I budgetpropositionen 1990 (1989/90:100 bil. 2 anges (avsnitt 2.2) att tydligare ansvarsfördelning och en bättre samordning är en viktig utgångspunkt för pågående och planerade förnyelseinsatser när det gäller äldreomsorgen, invandrar- och flyktingpolitiken, vuxenutbildningen, regionalpolitiken, den regionala statliga förvaltningen, investeringar på trafikområdet och myndighetsuppgifter på kärnteknikområdet. Konstitutionsutskottet har nyligen behandlat detta avsnitt av budgetpropositionen i betänkandet 1990/91:KU2. Utskottet har därvid utan att ställning i sak inte funnit anledning att göra något uttalande.

När det gäller de synpunkter i fråga om inrättande av länsparlament som tas upp i motionen kan nämnas att samma synpunkter tas upp i motion 1989/90:K612 av Olof Johansson m.fl. (c). Denna motion har nyligen behandlats av utskottet i betänkandet 1990/91:KU3 Kommunala frågor. Konstitutionsutskottets majoritet har därvid hänvisat till tidigare riksdagsbeslut (BoU4 och BoU6) i samband med bl.a. behandlingen av proposition 1989/90:154 om en ny regional förvaltning och avstyrkt motionsyrkandet.

Frågan om rätten till domstolsprövning av förvaltningsbeslut tas upp i flera motioner som kommer att behandlas av konstitutionsutskottet senare under hösten 1990; bl.a. i motion 1989/90:K211 av Bertil Fiskesjö m.fl. (c).

Frågan om ökad användning av förrättningsformen togs under förra riksmötet upp av konstitutionsutskottet (1989/90:KU1) med anledning av en centerpartimotion. Konstitutionsutskottet avstyrkte motionsyrkandet.

1990/91:KU1y

Utskottets överväganden

När det först gäller frågorna om länsparlament och om en ökad användning av förrättningsformen finner utskottet inte skäl att frågå sina tidigare ställningstaganden. När det sedan gäller det i motionen framförda kravet på entydiga och klara ansvarsförhållanden vill utskottet hänvisa till det arbete med denna inriktning som pågår inom regeringskansliet. Slutligen finner utskottet beträffande domstolsprövning av förvaltningsbeslut — i avvaktan på att frågan närmare kommer att behandlas senare under hösten — inte anledning till något särskilt uttalande. Konstitutionsutskottet avstyrker motionsyrkandet också i dessa delar.

Valfrihet

Motionen

Under rubriken Ge valfrihet krävs i motionen bl.a. ökad samordning och samverkan.

Bakgrund

I bilaga 2 till budgetpropositionen 1990 redovisas som tidigare nämnts ett urval utvecklingsinsatser för att uppnå kravet på bl.a. bättre samordning mellan offentliga verksamheter (avsnitt 2.2). Det framhålls att särskild uppmärksamhet måste riktas mot behovet av samordning och samverkan. Avsnittet har nyligen behandlats av konstitutionsutskottet i betänkandet 1990/91:KU2. Utskottet har därvid utan att ta ställning i sak inte funnit anledning att göra något uttalande.

Konstitutionsutskottets överväganden

Som framgår av ovan redovisade avsnitt i 1990 års budgetproposition pågår inom regeringskansliet en rad utvecklingsinsatser med målsättningen att uppnå bättre samordning och samverkan. Mot den bakgrunden saknas enligt konstitutionsutskottet skäl att med anledning av motionsyrkandet i denna del göra något särskilt uttalande i frågan. Motionsyrkandet också i denna del avstyrks således.

Stockholm den 9 oktober 1990

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m)*, Anita Modin (s)*, Torgny Larsson (s), Elisabeth Fleetwood (m)*, Ylva Annerstedt (fp), Bengt Kindbom (c), Hans Leghammar (mp)*, Ulla Pettersson (s)*, Rosa-Lill Wåhlstedt (s), Ingela Mårtensson (fp)*, Kaj Larsson (s)* och Rolf L Nilson (vpk)*.

*Ej närvarande vid justeringen.

